

2. Маслійчук В. Кілька біографій діячів української освіти XVIII – XIX ст. (Іван Переверзєв, Федір Каруновський, Іван Халанський). *Збірник Харківського історико-філологічного товариства*. Харків : ХІФТ, 2019. Т. 16. С. 3-22.

3. Описи Лівобережної України кінця XVIII – початку XIX ст. / упоряд. Т. Б. Ананьєва. Київ : Наукова думка, 1997. 325 с.

4. Павловский И. Ф. Статистические сведения о Полтавской губернии сто лет назад. *Труды Полтавской ученой архивной комиссии*. Полтава : Электрич. типогр. Г. И. Маркевича, 1906. Вып. 2. Прил. С. 59-163.

5. Павловский И. Ф. Описание городов Полтавской губернии и их окрестностей 1810 г. *Труды Полтавской ученой архивной комиссии*. Полтава : Электрич. типогр. Г. И. Маркевича, 1917. Вып. 15. Прил. С. 21-103.

КРАЄЗНАВЧИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

С. І. Корнієнко

kornienkosvitlana333@gmail.com

Ціпківська гімназія Краснолуцької сільської ради Миргородського району

На сучасному етапі розвитку суспільства на перший план у навчально-виховному процесі виходить національно-патріотичне виховання, яке передбачає, насамперед, формування національної свідомості та людської гідності, любові до рідної землі, свого народу, культури та історії рідного краю. Не менш пріоритетним на сьогодні є зв'язок навчання з життям для формування географічної компетентності, а саме поєднання теоретичної і практичної підготовки учнів. Підвищення теоретичного рівня не можна вважати ефективним, якщо воно не супроводжується прищепленням практичних навичок.

В основі такої ефективної освітньої діяльності є краєзнавчий принцип, що спирається на краєзнавство як народне знання про свої рідні місця. Об'єктами краєзнавства виступають природа, життя населення, історія та мистецтво, економіка. Вони охоплюють географічне, історичне, літературно - художнє, соціально-побутове, економічне краєзнавство. Всі напрямки шкільного краєзнавства тісно пов'язані та поєднуються на міжпредметній основі в таких формах навчання, як екскурсії на місцевості, на виробництві, бібліотеки, музеї, у походах рідним краєм, оздоровчих мандрах під час канікул, у диспутах, конференціях. Про красу Полтавщини не говорив, мабуть, лише лінивий. На доказ цих слів передусім спадають на думку мальовничі краєвиди Лесиноного гаю, долини річок Ворскла, Псел. Тут поміж долин, схилів та піднять, що створюють мальовничі пейзажі, від яких досить часто перехоплює: подих, протікають струмки, річечки – справжні ландшафтні перлини Полтавщини. Тому, вивчаючи тему «Полтавська область», не можна вивчати її «насухо» – без краєзнавчих матеріалів, сидячи тільки за партою...

Туристично-краєзнавча робота дає учням багато нових вражень: вони навчаються розкривати причинно-наслідкові зв'язки у природі, краще усвідомлювати та розуміти окремі явища і закони природи.

Багатогранне і різноманітне життя рідного краю дає вчителю невичерпне джерело наочного матеріалу для навчання та виховання дітей. Це допомагає цікаво подавати новий матеріал, поєднуючи теорію з практикою. Учні в своїх відповідях для підкріплення певного теоретичного положення наводять конкретні факти й приклади, які почерпнуті під час екскурсій і туристських походів.

Виходячи з вимог навчальної програми з географії вчитель визначає об'єкти для дослідження, види і методи роботи, спонукає своїх вихованців до вивчення краю і керує їх роботою. Також при цьому враховується склад учнів класу та особливості місцевості. Тому успішність реалізації краєзнавчого підходу до навчання географії в основному залежать від того, якою мірою вчитель як краєзнавець уміє змотивувати і зацікавити своїх учнів. Для цього учитель сам повинен добре знати свій край, систематично його вивчати і володіти знаннями краєзнавчої роботи з школярами. Займаючись краєзнавчою роботою з дітьми, вчитель географії збагачує свої знання, підвищує свою педагогічну майстерність. В процесі краєзнавчої роботи відбувається знайомство з місцевим населенням, з батьками учнів, вивчається робота місцевих підприємств і організацій. Іншими словами, краєзнавство – шлях до науково-дослідницької діяльності та формування життєвих компетенцій учнів, а впровадження краєзнавчого принципу у навчанні географії має невичерпний дидактичний потенціал.

Список використаних джерел

1. Булава Л. М. Географія своєї області. Полтавщина. Посібник для учнів. Полтава «Оріяна», 2004.-21с.
2. Корнеєв О. В. Методика шкільного географічного краєзнавства Х.: «Основа», 2007. 144 с.
3. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм. К.: Вища школа, 1994. 191с.
4. Прокопчук В.С. Шкільне краєзнавство: навчальний посібник К., Кам'янець-Подільський: Кондор, 2010. 240 с.
5. Ставітак К.О. Краєзнавство та батьківщинознавство у шкільному курсі географії. *Географія*. Х.: «Основа», 2012. № 2. С. 5-7.

РОЛЬ КРАЄЗНАВЧО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ У ФОРМУВАННІ ПРИРОДНИЧИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ (НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДЖЕННЯ РІЧКИ ХОРОЛ В ПІВНІЧНІЙ ЧАСТИНІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

В. В. Мовчан

v.movchan@meta.ua

Ручківська гімназія Петрівсько-Роменської сільської ради Миргородського району Полтавської області, с. Ручки

На перший погляд, розвиток шкільного краєзнавства в системі географічної освіти займає чільне місце в професійній діяльності педагога. Дійсно, в багатьох навчальних закладах діють гуртки відповідного спрямування, учні під керівництвом наставника беруть участь в різноманітних